

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD:	PWYLLGOR ARCHWILIO
DYDDIAD:	23 MEDI 2014
PWNC:	ADRODDIAD CYNNYDD AR GASGLU DYLEDION
DEILYDD(ION) PORTFFOLIO:	CYNGHORYDD H E JONES
SWYDDOG(ION) ARWEINIOL:	RICHARD MICKLEWRIGHT
SWYDDOG CYSWLLT:	GERAINT H. JONES
GWEITHRED:	ER GWYBODAETH

RHAGARWEINIAD

Bu'r Pwyllgor hwn yn ei gyfarfod ar 22 Gorffennaf 2014 yn ystyried Datganiad Cyfrifon Drafft y Cyngor am 2013/14 a oedd yn delio â'r cyfnod 1 Ebrill 2013 i 31 Mawrth 2014. Yn y drafodaeth yn y Pwyllgor fe fynegodd yr Aelodau bryderon ynglŷn â lefel y Dyledwyr a'r ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg neu amheus o fewn y Datganiad Cyfrifon Drafft (Nodyn 24). Mynegodd yr Aelodau farn bod balans dyledwr tymor byr o £29.3m yn ormod o ystyried y pwysau ariannol cynyddol ar yr Awdurdod.

Gofynnodd yr Aelodau am i adroddiad cynnydd gael ei ddwyn gerbron y Pwyllgor Archwilio ym mis Medi yng nghyswllt unrhyw gamau a gymerwyd neu a fydd wedi eu cynllunio i leihau'r ffigwr hwn.

CAMAU A GYMERWYD

Nodwyd rhai meysydd allweddol mewn ymdrech i ostwng y ffigwr hwn:-

Man Ddyledion (Civica)

- Dyled sy'n ddyledus gan gyrrff cyhoeddus i'r Awdurdod - £1.1m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan gwmnïau cyfyngedig i'r Awdurdod - £0.5m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan unigolion i'r Awdurdod - £0.5m;
- Dyled oedd wedi ei gohirio gyda phridiant yn cael ei osod ar eiddo lle'r oedd y person wedi marw, ond nad oedd y broses o werthu'r eiddo wedi ei gwblhau - £0.5m;
- Dyled a oedd yn dod yn agos at y cyfyngiadau a osodwyd gan y Statud Cyfyngiadau h.y. 6 mlynedd - £0.1m (mae hwn yn £0.4m ond £0.3m sydd wedi ei gynnwys yn y 4 categori uchod);
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan elusennau neu sefydliadau dielw - £0.04m.

CYFANSWM £ 2.74m

Treth Gyngor a'r Dreth Fusnes (Northgate)

- Nodi achosion ar gyfer y tebygrwydd o gamau /camau traddodi i garchar neu gosod pridiant ar eiddo – £0.3m.

ADNODDAU YCHWANEGOL

Cafodd yr adnoddau ychwanegol a ganlyn eu cydnabod ar unwaith:-

- Tîm Adennill Dyled Corfforaethol i glustnodi Swyddog Adennill Llawn Amser i adennill Dyledion Amrywiol
- Ymestyn contract staff Asiantaeth, oedd eisoes am 3 mis i ddarparu ar gyfer absenoldeb Goruchwylwyr Refeniw am 4 - 6 mis ymhellach i ddelio'n benodol â dyledwyr mawr ac os byddai angen i ddarparu gwybodaeth arbenigol ar gyfer trafodion methodaliad.

Mae'r ddau aelod staff wedi bod yn cysylltu gyda'r dyledwyr perthnasol ac yn cysylltu â'r adrannau gwasanaeth i gael prawf o ddyled gyda golwg ar sicrhau taliad.

Mae adnoddau ychwanegol pellach yn awr wedi eu nodi, yn bennaf gwaith cymorth clerigol i gefnogi Swyddogion Incwm, Ariannwr ac Adennill. Mae 3 aelod staff ychwanegol wedi eu penodi am 3 mis hyd at uchafswm o 6 mis i ddarparu cefnogaeth glerigol bellach –

- yn yr Adain Incwm wrth i'r tîm bychan hwnnw ddechrau defnyddio mwy ar Feddalwedd Civica, fel Debyd Uniongyrchol fel modd talu;
- cefnogaeth glerigol yn y Swyddfa Arian i sicrhau bod taliadau uniongychol i mantolenni banc yn cael eu diweddarau yn erbyn dyledion a'r ledjer ar unwaith, wrth iddynt gyflwyno meddalwedd cysoni banc awtomatig Civica; a
- chefnogaeth glerigol bellach i'r Tîm Adennill Dyledion Corfforaethol a achoswyd gan y gwaith ychwanegol sy'n cael ei gynhyrchu.

Mae'r staff ychwanegol hyn wedi'u cael o blith staff mewn risg neu o'r gronfa glerigol dros dro.

Bydd cwmni o gyfreithwyr preifat yn cael eu penodi i ddarparu cyngor cyfreithiol ynglŷn â rhai dyledion sydd ar ôl a hefyd i wneud gwaith adennill a llys.

Fe ofynwyd hefyd i adrannau gwasanaeth nodi aelodau staff allweddol y gall y Tîm Adennill Dyled Corfforaethol gysylltu â hwy pan fydd angen cael gwybodaeth neu pan fydd angen prawf o ddyled.

Y prif nod yw y bydd cost ychwanegol yr adnoddau staffio hyn yn dod o'r incwm ychwanegol fydd yn cael ei gasglu. Wrth reswm bydd hyn yn cael ei fonitro'n agos.

GRADDFA GASGLU – Y CEFNIDIR O SAFBWyNT MÂN DDYLEDWYR, TRETH GYNGOR A DRETH FUSNES

Mae Atodiadau A, B a C sydd ynghlwm, yn rhoi, yn eu trefn, y raddfa gasglu gyffredinol ym mhob blwyddyn ar gyfer pob math o ddyled a dargedir.

Fel y mae'r atodiadau'n dangos, mae'r symiau i'w casglu wedi cynyddu'n sylweddol dros y blynyddoedd.

Y PERFFORMIAD HYD YN HYN YN Y MEYSYDD A DARGEDWYD

Treth Gyngor a'r Dreth Fusnes (yn cynnwys costau)

Ar 31 Mawrth 2014 roedd y ddyled oedd ar ôl fel y cafodd ei chynrychioli yn y Datganiad o Gyfrifon drafft, yn £4.5m. Roedd y ffigwr yn cynnwys -

Treth Gyngor £3.4m

Treth Fusnes £1.1m

Dyled Llywodraeth Cymru oherwydd gor-gyfraniad i'r GRONFA NNDR £2.0m

Llai: Darpariaeth Dyledwyr Drwg

Treth Gyngor £1.3m

Treth Fusnes £0.7m

Mae'r swm o £2.0m sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru yn amodol ar archwiliad allanol terfynol o'r hawliad Cyfraniadau Terfynol NNDR3 am 2013 - 2014. Fe'i cwblheir erbyn diwedd Tachwedd 2014 yn unol ag amserlen Llywodraeth Cymru. Yna bydd taliad yn cael ei wneud gan Lywodraeth Cymru yn seiliedig ar y ffigwr archwilio y cytunir arno.

Roedd y dyledion Treth Gyngor wedi gostwng gan £0.4m erbyn diwedd Mehefin 2014 ar gyfer y blynyddoedd cyn 31 Mawrth 2014. Gyda Dreth Fusnes, fodd bynnag, mae'r balansau oedd yn ddyledus am flynyddoed cyn 31 Mawrth 2014 wedi cynyddu – y rheswm am hyn yw addasiadau i werth ardrethol yn effeithio ar flynyddoedd blaenorol.

Mân Ddyledwyr (Civica)

Ar 31 Mawrth 2014 roedd y balans a oedd ar ôl yn £4.3m ac erbyn 15 Awst 2014 roedd cyfanswm y balans a oedd ar ôl yn £3.4m. (efo £2.1m o'r balans am ddyledion cyn diwedd 31 Mawrth 2014). Sut bu'r perfformiad casglu yn erbyn y meysydd a dargedwyd ac a grybwyllwyd ynghynt yn yr adroddiad? Atgynhychir hwy yma eto.

- Dyled sy'n ddyledus gan gyrrff cyhoeddus i'r Awdurdod - £1.1m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan gwmnïau cyfyngedig i'r Awdurdod - £0.5m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan unigolion i'r Awdurdod - £0.5m;
- Dyled oedd wedi ei gohirio gyda phridiant yn cael ei osod ar eiddo lle roedd y person wedi marw, ond nad oedd y broses o werthu'r eiddo wedi ei gwblhau - £0.5m;
- Dyled a oedd yn dod yn agos at y cyfyngiadau a osodwyd gan y Statud Cyfyngiadau h.y. 6 mlynedd - £0.1m (mae hwn yn £0.4m ond £0.3m sydd wedi ei gynnwys yn y pedair categori uchod);
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan elusennau neu sefydliadau dielw - £0.04m.

CYFANSWM £2.74m

Mae'r sefyllfa gyfredol yn erbyn pob maes a dargedwyd fel a ganlyn -

- Dyled sy'n ddyledus gan gyrrff cyhoeddus i'r Awdurdod - £0.5m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan gwmnïau cyfyngedig i'r Awdurdod - £0.2m;
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan unigolion i'r Awdurdod - £0.4m;
- Dyled oedd wedi ei gohirio gyda phridiant yn cael ei osod ar eiddo lle'r oedd y person wedi marw, ond nad oedd y broses o werthu'r eiddo wedi ei gwblhau - £0.4m;
- Dyled a oedd yn dod yn agos at y cyfyngiadau a osodwyd gan y Statud Cyfyngiadau h.y. 6 mlynedd - £0.1m (mae hwn yn £0.4m ond £0.3m sydd wedi ei gynnwys yn y pedair categori uchod);
- Dyled dros £10,000 sy'n ddyledus gan elusennau neu sefydliadau dielw - £0.01m;

CYFANSWM £1.61m

O'r ddyled a dargedwyd, mae £0.04m wedi ei nodi fel arian na ellir ei adennill oherwydd ansolfedd neu fethdaliad a'r ddyled yn awr wedi'i gwahardd drwy statud neu nad oes tystiolaeth ddigonol i brofi'r ddyled. Mae £0.05m pellach wedi ei nodi lle mae gan yr Awdurdod bridiant wedi'i ohirio ar eiddo, ond lle nad yw'r ddyled wedi ei had-dalu er bod yr eiddo wedi'i werthu.

Camau a fwriedir yn y dyfodol

- Sicrhau bod gan adrannau gwasanaeth weithdrefnau cadarn yn eu lle i brofi'r ddyled h.y. rhif archeb neu lythyr neu gytundeb wedi'i arwyddo.
- Parhau i dargedu y meysydd a dargedwyd ac i weithio'n agos efo'r cwmni cyfreithwyr.
- Sicrhau bod y cyfnodau amser Polisi Adennill Mân Ddyledion yn cael eu cyflawni.
- Cwblhau adolygiad o weithdrefnau yng nghyswllt pridiannau wedi'u gohirio ar eiddo ar gyfer dyledion Gwasanaethau Cymdeithasol er mwyn sicrhau bod buddiannau'r Awdurdod wedi'u diogelu.

Argymhelliad

Yr Aelodau i nodi cynnwys yr adroddiad hwn.